

ਤੇਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਢੀਂਡਸਾ ਜੇ.

ਕਸ਼ਮੀਰ ਸਿੰਘ ਐਚ - ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ - ਉੱਤਰਦਾਤਾ

2021 ਦਾ CWP ਨੰਬਰ 1182

10 ਫਰਵਰੀ, 2021

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ, 1950, ਆਰਟੀਕਲ 226 - ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤਗੀ - ਲਬੋ ਸਮੇਂ ਲਈ ਡਿਊਟੀ ਤੋਂ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰੀ ਸੇਵਾ ਦੇ ਵਰਚੁਅਲ ਤਿਆਗ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ - ਇਸਨੂੰ ਲਗਾਤਾਰ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਵਜੋਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ - ਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦਾ ਸਿਰਫ਼ ਜ਼ਿਕਰ ਨਾ ਕਰਨਾ ਲਗਾਤਾਰ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਸੇਵਾ ਲਈ ਅਯੋਗ ਹੋਣ ਨਾਲ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ - ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਮਿਤੀ 21.06.2005 (ਅੰਕੜਾ P-6) ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ੀ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਲਗਾਤਾਰ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਹੋਣ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੁਲਿਸ ਲਈ ਅਯੋਗ ਹੋਣ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਸੇਵਾ, ਫਿਰ ਵੀ ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨਿਯਮਤ ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਲਗਭਗ 1000 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਵਿੱਚ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰ ਰਹਿਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ 14 ਸਾਲਾਂ ਤੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਚੁੱਪ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਫਿਰ ਉਸ ਨੇ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਸੇਵਾ ਦੇ ਵਰਚੁਅਲ ਤਿਆਗ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ।

(ਪੈਰਾ 13)

ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਲਬੋ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਡਿਊਟੀ ਤੋਂ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰੀ ਅਤੇ ਉਹ ਵੀ ਅਨੁਸ਼ਾਸਿਤ ਫੋਰਸ ਦੇ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਤਾਰ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਵਜੋਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਲਗਾਤਾਰ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਹੋਣ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਨਾ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੁਲਿਸ ਸੇਵਾ ਲਈ ਅਯੋਗ ਹੋਣ ਨਾਲ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜ ਨਹੀਂ ਜਾਵੇਗਾ।

(ਪੈਰਾ 14)

ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਵੱਲੋਂ ਵਕੀਲ ਸੰਦੀਪ ਬਾਂਸਲ।

ਤੇਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਢੀਂਡਸਾ, ਜੇ

(1) ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਕੋਵਿਡ-19 ਮਹਾਮਾਰੀ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਅਤੇ ਹਦਾਇਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਵੈਬਕਸ ਸਹੂਲਤ ਰਾਹੀਂ ਵੀਡੀਓ ਕਾਨਫਰੰਸਿੰਗ ਰਾਹੀਂ ਚੁੱਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

(2) ਤਤਕਾਲ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸੀਨੀਅਰ ਪੁਲਿਸ ਕਪਤਾਨ, ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ 21.06.2005 ਦੇ ਹੁਕਮ (ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ P-6) ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਵਜੋਂ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾਅ ਰਹੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰਨ ਦੀ ਵੱਡੀ ਸਜ਼ਾ ਲਗਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਹੋਰ ਚੁਣੌਤੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਪੀਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਿਤੀ 07.09.2020 (ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ P-9) ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਹੈ।

(3) ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ 24.05.1990 ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਵਿੱਚ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਆਪਣੇ ਸੇਵਾ ਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਈ ਨਕਦ ਪੁਰਸਕਾਰ ਹਾਸਲ ਕੀਤੇ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਪੱਤਰ ਵੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਕਿਸੇ ਡਾਕਟਰੀ ਬਿਮਾਰੀ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ 11.11.2002 ਤੋਂ ਪੁਲਿਸ ਲਾਈਨ, ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਵਿਖੇ ਡਿਊਟੀ ਲਈ ਰਿਪੋਰਟ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਿਆ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਵਾਪਸ ਚਲਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਸਥਾਨਕ ਕੁੱਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦਾ ਇਲਾਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਮਾਨਸਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਥਿਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਦੱਸ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਭਾਗ ਤੋਂ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸੂਚਨਾਵਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਪਰ ਉਦਾਸੀਨ ਸਥਿਤੀ ਅਤੇ ਖਰਾਬ ਸਿਹਤ ਕਾਰਨ ਉਹ ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕੇ। ਆਖਰਕਾਰ ਉਸਨੂੰ ਮਿਤੀ 21.06.2005 ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ (ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ P-6)। DMC ਹਸਪਤਾਲ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੁਆਰਾ ਮਿਤੀ 24.02.2010 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਇੱਕ ਪ੍ਰਮਾਣ-ਪੱਤਰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ P-7 ਵਜੋਂ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸ਼ਾਈਜੋਫ਼ੈਨਿਕ ਮਰੀਜ਼ ਵਜੋਂ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਡੀਐਮਸੀ ਹਸਪਤਾਲ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਹੋਰ ਥਾਵਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਆਪਣਾ ਇਲਾਜ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ। ਆਖਰਕਾਰ ਉਸਨੇ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਵੱਡੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਮਿਤੀ 08.07.2020 (ਅਨੇਕਸ਼ਰ ਪੀ-8) ਦੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਲਤਵੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ 07.09.2020 (ਅਨੇਕਸ਼ਰ ਪੀ-9) ਦੇ ਅਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

(4) ਵਕੀਲ ਦਲੀਲ ਦੇਣਗੇ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਕੋਲ 12 ਸਾਲ ਦੀ ਸੇਵਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲੈਂਦੇ ਸਮੇਂ ਉਸ ਦਾ ਉਚਿਤ ਭਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਅਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਹੁਕਮ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦੇ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ - ਦਿਮਾਗੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਪੀੜਤ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਜਿਸ ਸਿਹਤ ਬਿਮਾਰੀ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਸੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅੱਗੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਤੋਂ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰੀ ਅਣਜਾਣੇ ਵਿਚ ਅਤੇ ਸੱਚਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਫਿਰ ਵੀ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬੇਨਤੀ ਉਠਾਈ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੀ ਵੱਡੀ ਸਜ਼ਾ ਡਿਊਟੀ ਤੋਂ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰ ਰਹਿਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਤੋਂ ਘੱਟ ਸਜ਼ਾ ਵੀ ਲਗਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਅੱਗੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਵੀ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ

ਉਸ ਦੇ ਬੇਦਾਗ਼ ਸੇਵਾ ਰਿਕਾਰਡ ਨੂੰ ਵੀ ਸੇਵਾ ਦੀ ਲੰਬਾਈ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮੰਨਦਾ ਹੈ।

(5) ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੀ ਲੰਮੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਘੋਖਿਆ ਗਿਆ।

(6) ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਰੂਲਜ਼, 1934 ਦਾ ਨਿਯਮ 16.2 ਹੁਕਮ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਸਿਰਫ਼ ਦੁਰਵਿਹਾਰ ਦੀਆਂ ਗੰਭੀਰ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਲਈ ਜਾਂ ਪੁਲਿਸ ਸੇਵਾ ਲਈ ਅਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਲਗਾਤਾਰ ਦੁਰਵਿਹਾਰ ਦੇ ਸੰਚਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵਜੋਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

(7) ਪੁਲਿਸ ਸੇਵਾ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੁਰਵਿਹਾਰ ਜਾਂ ਲਗਾਤਾਰ ਦੁਰਵਿਹਾਰ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀ ਹੋਵੇਗੀ, ਇਸ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗਾ।

(8) ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਉਹ 11.11.2002 ਤੋਂ ਲਗਾਤਾਰ ਡਿਊਟੀ ਤੋਂ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। Annexure P-6 'ਤੇ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਅਣਗੌਲੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਤਾ ਚੱਲਦਾ ਹੈ ਕਿ 11.04.2003 ਨੂੰ ਉਸਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਨਿਯਮਤ ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਕ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਜਾਂਚ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਾ ਹੋਣ ਦੀ ਚੋਣ ਕੀਤੀ। ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਡਿਊਟੀ ਤੋਂ ਗੈਰ-ਹਾਜ਼ਰ ਰਹਿਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਨਤੀਜੇ ਵਾਪਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਇੱਕ ਕਾਰਨ ਦੱਸੇ ਨੋਟਿਸ ਮਿਤੀ 20.10.2003 ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਨਾਲ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਵੱਡੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਅਤੇ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਬਿਨਾਂ ਤਨਖਾਹ ਦੇ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਪਿਤਾ ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ 25.10.2003 ਨੂੰ ਕਾਰਨ ਦੱਸੇ ਨੋਟਿਸ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਕਾਰਨ ਦੱਸੇ ਨੋਟਿਸ ਦਾ ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 05.05.2005, 27.05.2005 ਅਤੇ 03.06.2005 ਨੂੰ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਪਹਿਲਾ ਨੋਟਿਸ ਪਿੰਡ ਦੇ ਸਰਪੰਚ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ 12.05.2005 ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਘਰ ਦੇ ਗੇਟ 'ਤੇ ਚਿਪਕਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਦੂਜਾ ਅਤੇ ਤੀਜਾ ਨੋਟਿਸ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। 18 ਮਹੀਨੇ ਬੀਤ ਜਾਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਕਾਰਨ ਦੱਸੇ ਨੋਟਿਸ ਦਾ ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸੀ ਕਿ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ, ਅਨੁਸ਼ਾਸਨਹੀਣ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਨਾ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਮੰਨਿਆ ਅਤੇ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰਨ ਦੀ ਅਤਿਅੰਤ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਇਆ।

(9) ਮਿਤੀ 21.06.2005 (ਅਨੈਕਸਰ ਪੀ-6) ਦੇ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਪਾਸ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਜਾਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ 08.07.2020 ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਹੈ ਭਾਵ 14 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਦੇ ਬਾਅਦ। ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਪੱਖ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ DMC ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ 24.02.2010 (ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ P-7) ਦੇ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਰਾਹੀਂ ਇੱਕ ਸਕਾਈਜ਼ੋਫ੍ਰੈਨਿਕ ਮਰੀਜ਼ ਵਜੋਂ ਇਲਾਜ ਅਧੀਨ ਸੀ। ਕੋਈ ਦਸਤਾਵੇਜ਼/ਸਮੱਗਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ

ਬਿਮਾਰੀ ਦੇ ਕਾਰਨ 14 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

(10) **ਬੀਸੀਚਤੁਰਵੇਦੀ** ਬਨਾਮ **ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ** ¹ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਕਿਸੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਅਪੀਲ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਹੈ। ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਨਿਰਪੱਖ ਵਿਵਹਾਰ ਮਿਲੇ ਪਰ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕਿ ਅਥਾਰਟੀ ਜਿਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਹੀ ਹੋਵੇ।

(11) ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਬਕਾਇਦਾ ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਵਕੀਲ ਅਜਿਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਬੰਧੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਾਂ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਲਈ ਬੁਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਕਈ ਨੋਟਿਸਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਕਾਰਨ ਦੱਸੇ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਉਣ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਵੱਲੋਂ ਪੱਖ ਲਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਉਹ ਸਾਲ 2002 ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਏ ਇਸ ਪੂਰੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਪਾਸ ਹੋਣ ਤੱਕ ਬਿਮਾਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 14 ਸਾਲ ਦੀ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕਰਨਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਦਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਡਾਕਟਰੀ ਇਲਾਜ ਅਧੀਨ ਰਿਹਾ ਸੀ।

(12) ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਲਗਭਗ 2 ਸਾਲ ਅਤੇ 6 ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਡਿਊਟੀ ਤੋਂ ਲਗਾਤਾਰ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰ ਰਹਿਣ ਕਾਰਨ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਉਸਨੇ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਡੇਢ ਦਹਾਕੇ ਤੱਕ ਚੁੱਪ ਰਹਿਣਾ ਚੁਣਿਆ ਅਤੇ ਜਿਸ ਨੂੰ ਦੇਰੀ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

(13) ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਮਿਤੀ 21.06.2005 (ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ P-6) ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਲਗਾਤਾਰ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਹੋਣ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੁਲਿਸ ਸੇਵਾ ਲਈ ਅਯੋਗ ਹੋਣ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ। , ਫਿਰ ਵੀ ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਕੋਈ ਬਚ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨਿਯਮਤ ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਲਗਭਗ 1000 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਵਿੱਚ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰ ਰਹਿਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ 14 ਸਾਲਾਂ ਤੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਚੁੱਪ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਫਿਰ ਉਸ ਨੇ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਸੇਵਾ ਦੇ ਵਰਚੁਅਲ ਤਿਆਗ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ।

(14) ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਡਿਊਟੀ ਤੋਂ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰੀ ਅਤੇ ਉਹ ਵੀ ਅਨੁਸ਼ਾਸਿਤ ਫੋਰਸ ਦੇ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਲਗਾਤਾਰ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਵਜੋਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਲਗਾਤਾਰ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਹੋਣ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਨਾ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੁਲਿਸ ਸੇਵਾ ਲਈ ਅਯੋਗ ਹੋਣ ਨਾਲ

ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਉਲਘਣਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।

(15) ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਿਧਾਂਤ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੈਟਲ ਹਨ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਇੱਕ ਕੈਟੇਨਾ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਜੁਰਮਾਨੇ ਬਾਰੇ ਆਪਣੀ ਰਾਏ ਨਹੀਂ ਬਦਲ ਸਕਦੀ ਅਤੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਜੁਰਮਾਨਾ ਨਹੀਂ ਲਗਾ ਸਕਦੀ। ਇਹ ਤਾਂ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਅਥਾਰਟੀ ਜਾਂ ਅਪੀਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਈ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਜ਼ਮੀਰ ਨੂੰ ਝੰਜੋੜਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਜ਼ਾ 'ਤੇ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਜਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਛੋਟਾ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਕੇ ਰਾਹਤ ਨੂੰ ਢਾਲਣਾ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਤੇ ਦੁਰਲੱਭ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਠੋਸ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਢੁਕਵੀਂ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕਰਨਾ।

(16) ਇੱਥੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਅਨੁਸ਼ਾਸਿਤ ਪੁਲਿਸ ਬਲ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਸੀ। ਕੀਤੀ ਗਈ ਨਿਯਮਤ ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਉਸਨੂੰ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਡਿਊਟੀ ਤੋਂ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰੀ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੀ ਕੋਈ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਈ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇੱਕ ਵੱਖਰਾ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖਣ ਦੀ ਕੋਈ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।

(17) ਉੱਪਰ ਦਰਜ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਪਾਇਲ ਮਹਿਤਾ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ-ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁੱਕਦੇਬਾਜ਼ਾ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਪ੍ਰਭੂਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ